

Új RÍMEK - Új és Régi MestErségeK

Pályázati azonosító: NTP- INNOV-21-0197

A Dobó István Vármúzeum a Nemzeti Tehetség Program „Innovatív tanulási környezet kialakítása és komplex tehetségsegítő programok megvalósítása” pályázatán egy 12 alkalomból álló tehetséggondozó szakkör megvalósítását nyerte el.

A programsorozatunk célja volt az őrzött szellemi és tárgyi kulturális örökségnek a művészet és a társadalomtudományok területét átfogó komplex gondolkodásának gazdagítása és fejlesztése. A hagyományos mesterségbeli tudást szeretnénk volna továbbörökíteni a Dobó István Vármúzeumban őrzött műtárgyak segítségével. Muzeológusok segítségével betekintést kapnak a raktárakba, a Dobó István Vármúzeum online adatbázisába. Az alkotómunkához kapcsolódó inspirációt, motívumkincseket a múzeum műtárgyai biztosították.

A Nemzeti Tehetség Program jóvoltából magyar és külföldi diákok a hagyományokat megőrizve új tárgyalakotási lehetőségekkel ismerkedhettek meg. Népi iparművészek, képzőművészek technikai irányításával, útmutatásával készíthették el „mesterremeküket” művészi színvonalon. RÍMEKET keresünk hagyományainkra.

A programba olyan tehetséges gyermekek kerültek be, akik fogékonyak a múzeumban őrzött tárgyi és szellemi örökség iránt, érdeklődést mutatnak a történelem felé, kreatívak és szívesen vesznek részt alkotói folyamatokban. Elsődleges célcsoportunk az egri vagy Eger környéki gyermekek voltak, akik a hétvégéjüket szívesen töltötték tanulással és alkotással.

A programba bevont tehetségígéretesek száma 14 fő volt. Az általános intellektuális és a vizuális képességeik kiemelkedést mutattak társaik közül. Kiválasztásukat az egyes oktatási intézmények pedagógusai segítették. Egy szlovákiai magyar iskolából négy kisdíák érkezett hozzánk az Almágyi Alapiskola és Óvodából. A magyarországi gyermekek száma 10 fő volt. Az alábbi oktatási intézmények tanulói voltak: Egeri Hunyadi Mátyás Általános iskola, Egeri Lenkey János Általános Iskola, Egeri Neumann János Gimnázium, Technikum és Kollégium, Heves Megyei Szakképzési Centrum és Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium. A hátrányos helyzetű gyerekek integrálásában a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató, Heves megyei Nevelőszülői Hálózata volt a segítségünkre.

A tehetséggondozó program a következő programelemekkel valósult meg:

1	Harcra fel- csapatépítő játék	2021.12.04.	Bozsákovicsné Radnóti Ágnes, Földi Viktória	Egri vár, Dobó-bástya
	Műtárgytitkok közelében		Zábrátzky Éva	Baktai úti raktárbázis
2	Mézeskalács	2021.12.18.	Radics László, Földi Viktória	Családi nap, Várműhely
3	Kosárfonás	2022.01.08.	Mucsonyi Zsolt, Veréb Emese	Várműhely
4	Szűrrátét készítés	2022.01.22.	Torba Ildikó, Földi Viktória	Várműhely
5	Metszetkészítés	2022.02.05.	Herczeg István, Veréb Emese	Várműhely
6	Pásztorkampó	2022.02.19.	Vajda László, Veréb Emese	Várműhely
7	Ácsolt láda	2022.03.12.	Gyenes Tamás, Veréb Emese	Várműhely
8	Könyvkötészet	2022.03.26.	Vincze Kristóf, Veréb Emese	Várműhely
9	Tanulmányi út	2022.04.09.	Vincemill Kft, Papírmerítő Műhely	Fedémes
10	Szövés	2022.04.19. kedd	Hevesi Háziipari Szövetkezet, Földi Viktória	Várműhely
11	Harangöntés	2022.05.07.	Slíz Róbert, Földi Viktória	Egri vár Családi nap
12	Kékfestés	2022.05.21.	Bakos Zoltán, Földi Viktória	Várműhely
13	Kiállítás megnyitó	2022.06.25.		Egri vár

A tehetséggondozó aktív közösség megteremtése érdekében az első találkozás (2021.12.04) alkalmával csapatépítő múzeumpedagógiai játékon vehettek részt a Dobó István Vármúzeum Az egri vár története kiállításában. A foglalkozás során betekintést kaptak a gyűjteménybe, a különböző mesterségekbe. A délután során a Baktai úti raktárbázisba látogattak, a Műtárgytitkok közelében foglalkozás keretén belül a raktározással ismerkedhettek meg. Útbaigazítást kaptak az online raktárkezeléshez, hogy munkájuk során önállóan is képesek legyenek kutatni.

Az első műhelymunkánk a mézeskalácsosság volt (2021.12.18.), mely családi körben valósult meg. Törekedtünk annak a szemléletnek az erősítésére, hogy a szülők körében is igazolni tudjuk a gyermekük tehetségének, fogékonyságának létét. Radics László népi

iparművész iránymutatásával táblás mézeskalácsot készthettek, melyet a Várműhely kemencéjében sütöttek meg.

2022. január 8-án a kosárfonás több ezer éves hagyományát ismerhették meg előadás formájában. Mucsonyi Zsolt segítségével a noszvaji háti kosár mintája alapján többféle fonási technikát sajátíthattak el. Január 22-én a cífraszűr mesterségtörténetet, a tájegységek szabásának és díszítésének technikai történetét mutattuk be. Torba Ildikó vezetésével egy 30x30-as vagdalásos párnát készíthettek el, melynek szélét cakkozásos technikával díszíthették.

Február 5-én a metszetkészítés mély és magas nyomásos grafikai technikáját sajátíthatták el. Herczeg István grafikusművész irányításával linómetszetet készítettek. A kovácsolással február 12-én találkozhattak. Vajda László kovácmester előadást követően mindenki az általa meghatározott egyszerű fém eszközt készíthette el üllőn.

Március 12-én az ácsolt láda készítésének ősi mesterségébe kaptak betekintést. Gyenes Tamás szuszékkészítő népi iparművész vezetésével deszkalapokat mintázhattak meg cirkálóval. Március 26-án a múzeumban őrzött ősnymtatványokon keresztül a könyvkötéssel ismerkedhettek. Vincze Kristóf iránymutatásával egy klasszikus bőrkötéses, dombornyomott, merített papírból fűzött könyvet alkottak meg.

Április 9-én egy napos tanulmányi úton vehettek részt a fedémesi Papírmerítő Műhelyben. A papírmerítést itt próbálhatták ki. Április 19-én a Hevesi Házipari Szövetkezet részéről Urbánfy Éva szövő mutatta be a szövés technikáját szövőkereten.

Május 7-én családi nap formájában találkoztunk a tehetségígéretekkel a Dobó István Vármúzeumban. Slíz Róbert szlovákiai magyar harangöntő mester egy két kilós harang elkészítését mutatta be. A diákok a viaszveszejtéses technikát ismerhették meg.

Május 21-én a kékfestés speciális technikáját ismerhették meg. Terítőjüket eredeti pap anyaggal mintázták meg.

2022. június 25-én nyílt kiállítás alkotásaikból a Dobó-bátyában a Múzeumok Éjszakája országos rendezvényen. A Dobó István Vármúzeum időszakos tárlatainak országos szintű látogatói lefedettsége. Irányt szerettünk volna mutatni, hogy a hagyományos, sokszor már ritkaságnak számító technikák által hogyan lehet a 21. század világában is használható, esztétikus tárgyi világot teremteni, amelyek megújultak ugyan, de mégis a tárgyi és szellemi örökségünk nemzeti lenyomatai. A nagyközönség 2023. november 2-ig tekinthette meg.

A tárgyasult alkotások magas szaktudást igénylő, speciális technikai ismeret elsajátítva jöttek létre. A mézeskalács készítése során az ütőfás formákat használták családi kereteken belül. Kemencében süthették meg a speciális tésztaból létrejövő kalácsot. A Bükkalja sajátos kosárfonási eljárásait megismerve kisebb kézi kosarat fonhattak vesszőből. A szűrátét készítés során egy 30x30-as gyapjú párnát tudtak megalkotni vagdalásos technikával, a debreceni motívumkincseket felhasználva. Megismerhették a magasnyomású grafikai eljárásokat. A linómetszés technikáját alkalmazva könyvillusztrációt készítettek. A kovácmester iránymutatásával az üllőn egyéni tervek alapján egy-egy kis használati tárgyat kovácsoltak. Ácsolt ládák bárdolással, füstöléssel előállított deszkalapjaira önálló tervezést

követően körzővel motívumokat véstek. A könyvkötészet tekintetében egy klasszikus bőrkötéses, dombornyomott, merített papírból fűzött könyvet készíthettek el. A tanulmányi kiránduláson merített papírt alkottak eredeti működő műhelyben. A szövés technikáját megismerve egy hevesi stílusú textilt szőttek gyapjúból. Harangöntésnél a viaszveszejtési technikával a harang díszítőmotívumait alkothatták meg. A kékfestés során önállóan tervezett, műtárgymásolatok alapján készített ütőfákkal, pap alapanyaggal mintázott terítőt készíthettek indigóval festve.

A tehetséggondozó szakkör műhelymunkáit egy kiadvány mutatja be.

A tehetséggondozó program a Nemzeti Tehetség Program és a Miniszterelnökség támogatásával, a Nemzeti Tehetség Alapból nettó 4 585 000 forintból valósul meg 2021. december 4. és 2022. június 30. között.

Földi Viktória
a pályázat szakmai felelőse